

«COMMUNITY POLICING» ЯК ОДИН ІЗ АСПЕКТІВ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Микола Анатолійович НЕРОДА,

аспірант кафедри поліцейського права Національної академії внутрішніх справ

Домашнє насильство – воно немає та не знає мови, релігії, національності чи країни проживання. З ним стикаються жителі усіх країн світу. Тому, проблема домашнього насильства наразі є загальносвітовою та різні країни протягом значного проміжку часу намагаються його подолати, зменшити прояви, мають вдалі та не зовсім програми, шукають своєрідні інструменти для боротьби з ним. Аналіз наукової літератури, новин на превеликий жаль свідчить про те, що законодавство та існуюча система протидії і запобігання домашньому насильству жодної з країн світу не захищає повністю від даного виду насильства, а в деяких країнах це взагалі не вважається кримінальним правопорушенням.

Основною особливістю даного виду насильства є те, що воно саме «домашнє». Тобто, вчиняється між особами які мають або мали стійкі родинні, сімейні та близькі зв'язки, мають або мали спільний побут. В той же час, даний вид насильства відрізняється від інших його проявів, наприклад від того, яке здійснюється на вулиці, між різними групами людей. Основним та визначальним є саме суб'єктний склад учасників домашнього насильства. Саме тому, протидія та запобігання домашньому насильству та надання допомоги потерпілим особам ускладнюється тим, що в даному правопорушенні беруть участь близькі люди, родичі, які мають між собою певний зв'язок.

З початком реформування поліції та по теперішній час, «community policing» став одним із основних принципів діяльності всієї даної системи. Важливо зазначити, що досі чіткого визначення підходу немає не тільки в Україні, а й у світі, тому багато дослідників трактують його по-своєму. Відтак навіть у законодавстві немає чіткого визначення терміну. Так, в межах «community policing» пропагується розв'язання поліцейськими, в тому числі побутових проблем та ситуацій, доступними їм законними способами.

Досить позитивним та важливим аспектом реформування Національної поліції є формування абсолютно нового підходу до взаємодії з громадськістю, населенням. Концепція «community policing» полягає у взаємозв'язку поліції та громадськості на партнерських засадах з метою вирішення різного роду конфліктів, проблем соціального середовища, в тому числі запобігання і протидії домашньому насильству. При провадженні «community policing» у сфері запобігання і протидії домашньому насильству варто враховувати специфіку суб'єктного складу даних правовідносин [1]. На даний час нова модель взаємодії населення і поліції ґрунтується на визначенні потреб громади, або проблемних питань і планування поліцейської діяльності з їх обов'язковим врахуванням. Адже, головним показником ефективності діяльності поліції в контексті «community policing» є рівень довіри громади до поліцейських. Крім того, критерій довіри є безумовно важливим саме у сфері запобігання і протидії

домашньому насильству. Довіра громадян до поліції є невід'ємною частиною досягнення успіху в поліцейській діяльності у сфері запобігання і протидії домашньому насильству. Адже, важливо враховувати психологічний та емоційний стан особи, яка стала жертвою або свідком домашнього насильства, страх та тривожність, які постійно відчувають дані особи. Тому, при запобіганні та протидії домашньому насильству довіра до працівників поліції є основою діяльності [2].

Крім того, впровадження «community policing» у сфері запобігання та протидії домашньому насильству проявляється в активній взаємодії поліції та населення. Дана взаємодія на сьогоднішній день має різноманітні форми та прояви, а саме: висвітлення даної проблеми у засобах масової інформації, мережі Інтернет, прийняття значної кількості змін до законодавства, в частині посилення відповідальності за домашнє насильство, проведення різноманітних заходів (конференції, круглі столи), створення освітніх платформ, які стосуються попередження та протидії домашнього насильства. Крім того, Міністерство цифрової трансформації за підтримки МВС запустило освітній серіал «Онлайн-інструменти протидії домашньому насильству» на платформі Дія. Цифрова освіта. «Онлайн-інструменти протидії домашньому насильству» освітній серіал, безкоштовний курс, який підкаже: куди звернутись потерпілим, як це зробити правильно та як зарадити, якщо ви стали випадковим свідком домашнього насильства [3]. Нещодавно було запущено освітній проєкт «Дім (НЕ) безпеки». Даний проєкт створено студією онлайн-освіти EdEra за підтримки Координатора проєктів ОБСЄ в Україні. Цей проєкт для тих, хто з власного досвіду знає що таке домашнє насильство та для тих, хто є його свідком. Також було презентовано інтерактивну мапу допомоги на випадок домашнього насильства і заплановано випустити мобільний додаток для потерпілих. Така мапа акумулює всю необхідну інформацію про служби, які можуть бути корисними у ситуації з домашнім насильством, зокрема про підрозділи поліції, медичні установи, безоплатну правову допомогу, бюро судово-медичної експертизи тощо. Нині функціонують у Телеграмі та Viber чат-боти #ДійПротиНасильства. Тому, ми бачимо позитивну тенденцію щодо провадження «community policing» у сфері протидії та запобігання домашньому насильству, що, в свою чергу, безумовно принесе позитивні результати та допоможе вдосконалити систему боротьби з домашнім насильством.

Таким чином, враховуючи вищевикладене я вважаю «community policing» є одним з важливих чинників та концепцій в роботі поліції у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Список використаних джерел:

1. Новели законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству: матеріали міжнародного круглого столу (27.09.2019 р.). Київ, 2019. 184с. URL:http://napu.com.ua/wpcontent/uploads/2019/09/VERSTKA_NOVELU_ZAKONODAVSTVA-1.pdf (дата звернення 03.12.2021).
2. Горбова Г. О. Зарубіжний досвід у сфері протидії насильству в сім'ї (на прикладі окремих країн Європи). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридична наука»*. 2015. Вип. 2-3. Том.3. С. 211-215.
3. Укрінформ. Щороку понад 1,8 мільйона українок потерпають через домашнє насильство. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2588861-soroku-ponad-18-miljona-ukrainok-poterpaut-cerezdomasne-nasilstvo.html> (дата звернення 03.12.2021).